

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

ผ้าขนแกะ

๑. ขอบข่าย

- ๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะผ้าขนแกะที่ทอด้วยกี่พื้นบ้าน โดยใช้เส้นขนแกะเป็นเส้นด้ายพุ่ง เส้นด้ายฝ้าย เส้นด้ายใยประดิษฐ์ เส้นด้ายใยผสม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือผสมกันเป็นเส้นด้ายยืน

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ผ้าขนแกะ หมายถึง ผ้าที่ได้จากการนำขนแกะมาปั่นแล้วดึงให้เป็นเกลียวต่อกันให้เป็นเส้นยาว ใช้ทอเป็นเส้นด้ายพุ่ง ใช้เส้นด้ายใยธรรมชาติ เส้นด้ายใยประดิษฐ์ เส้นด้ายใยผสม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือผสมกันเป็นเส้นด้ายยืน ทอเป็นลวดลายตามต้องการ
- ๒.๒ ขนแกะ หมายถึง ขนที่ได้จากตัวแกะเป็นปุยนุ่มฟูคล้ายปุยฝ้ายมีสีขาวนวลตามธรรมชาติ นำมาทำความสะอาดแล้วอาจฟอกสีหรือย้อมสีก็ได้
- ๒.๓ เส้นด้ายใยธรรมชาติ หมายถึง เส้นด้ายที่ได้จากใยของพืชหรือสัตว์ เช่น เส้นด้ายฝ้าย เส้นด้ายกัญชง เส้นด้ายสับปะรด เส้นไหมแท้ เส้นขนแกะ
- ๒.๔ เส้นด้ายใยประดิษฐ์ หมายถึง เส้นด้ายที่ได้จากการสังเคราะห์
- ๒.๕ เส้นด้ายใยผสม หมายถึง เส้นด้ายที่ได้จากใยประดิษฐ์ผสมกับใยธรรมชาติ

๓. คุณลักษณะที่ต้องการ

๓.๑ ลักษณะทั่วไป

ต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อยตลอดทั้งผืน ลวดลายเด่นชัด เส้นด้ายชัดเจนทั้งตามแนวเส้นด้ายยืนและแนวเส้นด้ายพุ่ง และไม่ปรากฏข้อบกพร่องให้เห็นชัดเจน เช่น สีและเนื้อผ้าไม่สม่ำเสมอ ลายผิดหรือไม่ต่อเนื่อง รอยหนาหรือบาง มีรอยเปื้อน รอยเส้นด้าย ดึง ขาด หย่อนหรือเป็นบ่วง ผ้าเป็นร่อง เป็นรู หรือมีรอยแยก ริมผ้าเสีย ส่วนข้อบกพร่องอื่น ๆ อันเกิดจากกรรมวิธีการทำด้วยมือต้องมีน้อยที่สุดและเป็นที่ยอมรับได้

๓.๒ เอกลักษณะ

ต้องมีลักษณะเฉพาะของผ้าขนแกะ คือ เส้นด้ายพุ่งเป็นเส้นขนแกะ และเส้นด้ายยืนเป็นเส้นด้ายใยธรรมชาติ เส้นด้ายใยประดิษฐ์ เส้นด้ายใยผสม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือผสมกัน

๓.๓ เส้นขนแกะ

ต้องสะอาด ไม่เจือปนด้วยเส้นใยชนิดอื่น เปราะเปื้อน หรือแข็งกระด้าง เมื่อตรวจสอบตามข้อ ๓.๑ แล้ว ผลการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบแต่ละคนต้องไม่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งไม่ผ่าน

๓.๔ ความกว้างและความยาว

ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย แต่ต้องไม่น้อยกว่าที่ระบุไว้ที่ฉลาก

๓.๕ สี

ต้องไม่ปรากฏรอยของเส้นขนแกะหรือเส้นด้าย ติดสีจากเส้นด้ายอื่นที่อยู่ติดกันอันเนื่องมาจากสีตกหรือสีซึม เข้ามาผสมกันจนเกิดเป็นอีกสีหนึ่งอย่างเห็นได้ชัด

๔. การบรรจุ

๔.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุผ้าขนแกะในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหาย ที่อาจเกิดขึ้นกับผ้าขนแกะได้

๕. เครื่องหมายและฉลาก

๕.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุผ้าขนแกะทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียด ต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

- (๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น ผ้าขนแกะ ผ้าทอขนแกะ
- (๒) ความกว้างและความยาว
- (๓) กรณีใช้สีธรรมชาติให้ระบุ
- (๔) ข้อเสนอแนะในการดูแลรักษา
- (๕) ชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๖. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

๖.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ผ้าขนแกะที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน

๖.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้

- ๖.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป เอกลักษณ์ ความกว้างและความยาว การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๑ ข้อ ๓.๒ ข้อ ๓.๔ ข้อ ๔. และข้อ ๕. จึงจะถือว่าผ้าขนแกะรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

- ๖.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบเส้นขนแกะและสี ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๖.๒.๑ แล้ว จำนวน ๑ ตัวอย่าง โดยตัดตัวอย่างให้มีความกว้าง ๑๐ เซนติเมตร ความยาวตลอดหน้าผ้า เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๓ และข้อ ๓.๕ จึงจะถือว่าผ้าขนแกะรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๖.๓ เกณฑ์ตัดสิน
ตัวอย่างผ้าขนแกะต้องเป็นไปตามข้อ ๖.๒.๑ และข้อ ๖.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าผ้าขนแกะรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๗. การทดสอบ

- ๗.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไปและเอกลักษณ์
ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบผ้าขนแกะอย่างน้อย ๓ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจโดยอิสระ ผลการตรวจสอบของแต่ละลักษณะให้ตัดสินว่าผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น
- ๗.๒ การทดสอบเส้นขนแกะ
ให้แยกเส้นด้ายพุ่ง แล้วนำไปเผาด้วยเปลวไฟ จะปรากฏผลดังนี้
- (๑) เมื่อนำเส้นขนแกะหรือเส้นไหมแท้เข้าใกล้เปลวไฟ เส้นขนแกะหรือเส้นไหมแท้จะหดหนีไฟ
 - (๒) เมื่อใส่เส้นขนแกะหรือเส้นไหมแท้เข้าไปในเปลวไฟ เส้นขนแกะหรือเส้นไหมแท้จะลุกติดไฟอย่างรวดเร็ว
 - (๓) เปลวไฟมีสีเหลือง
 - (๔) เมื่อนำเส้นขนแกะหรือเส้นไหมแท้ออกจากเปลวไฟ ไฟจะดับ
 - (๕) ถ้าจะจับตัวกันตามขนาดของเส้นขนแกะหรือเส้นไหมแท้ที่เผาไฟ มีสีน้ำตาลถึงน้ำตาลไหม้
 - (๖) กลิ่นคล้ายขนหรือเส้นผมไหม้ไฟ
 - (๗) ปุยของเส้นแข็งแต่เปราะ เมื่อใช้มือบีบจะแตกง่าย
- ๗.๓ การทดสอบความกว้างและความยาว
ให้ใช้เครื่องวัดที่เหมาะสม
- ๗.๔ การทดสอบสี
นำตัวอย่างผ้าขนแกะแช่ในน้ำเปล่าประมาณ ๑๕ นาที ที่อุณหภูมิห้อง แล้วนำขึ้นมาตรวจพินิจ
- ๗.๕ การทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก
ให้ตรวจพินิจ